

C-481/23. sz. [Sangas]ⁱ ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2023. július 26.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Audiencia Nacional (Spanyolország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. július 24.

Alperes:

JMTB

AUDIENCIA NACIONAL (kiemelt ügyek országos bírósága)

SALA DE LO PENAL (büntető kollégium)

[OMISSIS]

[belső eljárásjogi kérdések]

**ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL CÉLJÁBÓL AZ EURÓPAI UNIÓ
BÍRÓSÁGA ELÉ TERJESZTETT KÉRDÉS**

1. A kérdést előterjesztő bíróság:

[OMISSIS] Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional (a kiemelt ügyek országos bíróságának büntető kollégiuma)

2. [OMISSIS] [a beavatkozó felek megjelölése]

ⁱ A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

3. A jogvita tárgya és tényállása

A [OMISSIS] 2022. március 3-i végzéssel pontosított 2022. február 21-i ítélet (ROJ: SAN 677/2022 [a kiemelt ügyek országos bíróságának 677/2022. sz. ítélete] - ECLI:ES:AN:2022:677) alapján HÁROM rendbeli KÖLTSEGVETÉST KÁROSÍTÓ bűncselekmény és egy rendbeli PÉNZMOSÁS bűncselekmény elkövetéséért – többek között – JMTB vádlott a következők szerint büntetendő:

- a) A KÖLTSEGVETÉST KÁROSÍTÓ három bűncselekményért egyenként: 2 év szabadságvesztés-büntetés, továbbá a 2011. adóév tekintetében 23 millió euró, a 2012. adóév tekintetében 135 millió euró és a 2013. adóév tekintetében 140 millió euró pénzbüntetés, a támogatások és kormányzati támogatások megszerzésének lehetőségétől, valamint az adókedvezmények és társadalombiztosítási juttatások igénybevételére vonatkozó jogtól való, három évre történő megfosztás mellett.
- b) A PÉNZMOSÁS bűncselekményért: 6 év szabadságvesztés-büntetés és 54 millió euró pénzbüntetés.

A vádlott elítélésének alapját képező tényállás összefoglalóan abból állt, hogy Spanyolországban gazdasági társaságokat alapított, amelyek élére látszólagos ügyintézőként eljáró fedőembereket állított annak érdekében, hogy a szénhidrogének spanyolországi értékesítéséhez kapcsolódó hozzáadottérték-adó (héta) Spanyolországban történő megfizetése során adócsalást valósítsanak meg a 2011., 2012. és 2013. adóévek tekintetében. A vádlott egyúttal a csalással szerzett összegek eredetének elrejtése érdekében az adócsalás elkövetésére használt gazdasági társaságok pénzeszközeinek kivonását irányította Spanyolországban, és átutalásokat rendelt el a rendszerben részt vevő más gazdasági társaságok számára, valamint külföldi bankszámlákra.

Amikor e vádlott az említett ítélet ellen fellebbezést nyújtott be, megtagadták a Romániába utazásának engedélyezését, majd miután a vádlottat a horvát határon Románia irányában azonosították, európai és nemzetközi elfogatóparancs kibocsátásával elrendelték az országos és nemzetközi körözését, elfogását és őrizetbe vételét.

A gyulafehérvári fellebbviteli bíróság (Románia) 2023. április 4-én megküldte [az előterjesztő bíróság számára] a 21/13.03.2023. sz. büntetőítélet másolatát, amelyben elutasította az említett vádlottal szemben kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtását.

A román bíróság a vádlott átadását megtagadó ítélete indokolásában először is megállapítja, hogy az európai elfogatóparancs végrehajtása kötelező megtagadásának okai közül egyik sem áll fenn.

Ezután e bíróság annak vizsgálata során, hogy az európai elfogatóparancs végrehajtása mérlegelhető megtagadásának valamely oka fennáll-e, arra a megállapításra jut, hogy a keresett személy olyan iratokat mutatott be, amelyek

igazolják a legalább öt éve tartó folyamatos és jogszerű tartózkodását Románia területén, továbbá hogy a keresett személy kifejezetten nem kíván beleegyezni a spanyol igazságügyi hatóságok részére történő átadásába, ami azt jelenti, hogy elutasítja a büntetésnek a kibocsátó tagállamban való végrehajtását, így e bíróság megítélése szerint az átadás megtagadására vonatkozó ok áll fenn.

Másrészt a román bíróság megjegyzi, hogy az európai elfogatóparancsot kibocsátó igazságügyi hatóság által a keresett személy első fokon történő elítélésére okot adó bűncselekmények a román jog szerint adócsalás és pénzmosás bűncselekményének minősülnek, amelyek büntetése háromtól tíz évig terjedő szabadságvesztés-büntetés, így ha a cselekmények a román igazságügyi hatóságok joghatósága alá tartoznának, a büntethetőség elévülési ideje az utolsó cselekmény/mulasztás időpontjától számított tíz év lenne. E román bíróság megállapítja továbbá, hogy a keresett személy elítéléséhez vezető három rendbeli adócsalás elkövetése a 2011., 2012. és 2013. adóévben történt, ily módon úgy tekinthető, hogy az elévülés legkésőbb 2013. december 31-én megkezdődött.

A fentiekben tett azon állításai dacára, hogy az elévülési idő 2013. december 31-én kezdődött és annak hossza tíz év, e bíróság ezután kimondja a következőket: *Amennyiben a büntethetőség elévülésének megszakítására, vagy annak nyugvására nem került sor, az elévülési idő 2021.12.30-án (sic) lejárt*, továbbá a bűncselekmény elkövetése óta nem merült fel a büntethetőség elévülésének megszakítására okot adó körülmény – noha az Audiencia Nacional (kiemelt ügyek országos bírósága) ezen kollégiuma kifejezetten tájékoztatta a román hatóságokat, hogy az eljárás olyannyira nem befejezett, hogy szóbeli tárgyalásra került sor és az ítélet ellen fellebbezés van folyamatban.

A román bíróság mindezek alapján tekinti úgy, hogy az európai elfogatóparancs végrehajtása mérlegelhető megtagadásának két oka is fennáll, és következésképp megtagadja a keresett személy, JMTB ellen kiadott európai elfogatóparancs végrehajtását ezen okokból:

- A keresett személy romániai lakos.
- Figyelembe véve, hogy a román igazságügyi hatóságok joghatósága alatt az említett bűncselekmények már elévültek volna.

4 Releváns rendelkezések:

Az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i tanácsi kerethatározat (2002/584/IB) 4. cikke az európai elfogatóparancs végrehajtása mérlegelhető megtagadásának okai között említi a következőket:

- A 4. pontjában: *ha a végrehajtó tagállam joga szerint a büntethetőség vagy a büntetés elévült, és a cselekmények e tagállam büntetőjoga szerint saját joghatósága alá tartoznak.*

– a 6. pontjában: *ha az európai elfogatóparancsot szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából bocsátották ki, amennyiben a keresett személy a végrehajtó tagállamban tartózkodik, vagy annak állampolgára vagy lakosa, és ez az állam vállalja, hogy saját hazai joga szerint végrehajtja a büntetést vagy a szabadságelvonással járó intézkedést.*

a) E 4. cikk 4. pontja értelmében az átadás végrehajtása csak akkor tagadható meg, ha az európai elfogatóparancs kibocsátásának alapjául szolgáló cselekmények elbírálása az európai elfogatóparancsot végrehajtó állam belső joga szerint ezen állam joghatósága alá tartozik, így a belső jogát alkalmazhatja annak megállapítására, hogy lejárt-e a jogszabályaiban a büntethetőségre vagy büntetésre meghatározott elévülési határidő.

Másrészt, ha az európai elfogatóparancs kibocsátására okot adó cselekmény nem a végrehajtó állam bíróságainak joghatósága alá tartozik, e bíróságok a bűncselekmény, vagy a büntetés elévüléséről nem határozhatnak saját joguk alkalmazásával, hanem azon állam jogát kell alapul venniük, amelyben a büntetőeljárás folyik.

b) Másfelől a 4. cikk 6. pontja az átadás megtagadását három feltétellel teszi lehetővé:

- az európai elfogatóparancsot szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából bocsátották ki,
- amennyiben a keresett személy a végrehajtó tagállamban tartózkodik, vagy annak állampolgára vagy lakosa,
- és ez az állam vállalja, hogy saját hazai joga szerint végrehajtja a büntetést vagy a szabadságelvonással járó intézkedést.

5 Azon okok, amelyek alapján e bíróság részéről kérdés merült fel az uniós jog értelmezésével vagy érvényességével kapcsolatban:

A román bíróság által hozott határozat fényében úgy tűnik, hogy nem teljesülnek a fent említett kerethatározatnak az Európai Unió valamennyi tagállamára kötelező elvei.

a) Először is, a román bíróság határozata a vádlott JMTB átadását azon az alapon tagadja meg, hogy a bűncselekmények büntethetősége a román jog alapján elévült.

E határozat azonban abból indul ki, hogy a bűncselekményekre a román jog szerinti elévülési időt alkalmazza, annak dacára, hogy az elbírált cselekmények mindegyikét Spanyolországban követték el és Spanyolország gazdasági érdekeit

sértő adócsalást valósítottak meg, ami azt jelenti, hogy a román bíróságoknak semmiképp sincs joghatósága a büntetőeljárás lefolytatására.

- b) Az átadás megtagadása azon az alapon, hogy a keresett személy romániai lakos, láthatóan nem felel meg a kerethatározatban az átadás mérlegelhető megtagadására vonatkozó ok alkalmazásához előírt feltételeknek.

A jelen ügyben már az első feltétel sem teljesül, amennyiben a cselekményekkel kapcsolatos eljárás még folyamatban van, noha a keresett személyt első fokon elítélték.

Továbbá, még ha annak ellenére is romániai lakosnak tekintenék a keresett személyt, hogy az ügy tárgyalása során mindössze néhány rövidebb időszakra engedélyezték számára a Romániába utazást, az átadásának megtagadását nem kíséri a román hatóságok azon kötelezettségvállalása, hogy Romániában végrehajtják majd a keresett személyre jogerősen kiszabott büntetést, ami – e körülmény fenntartása esetén – a büntetlenségnek enged teret a szóban forgó cselekmények tekintetében.

Miként a Bíróság 2023. január 31-i ítéletének (ECLI:EU:C:2023:57), 75. és 76. pontja rámutat, *annak elismerése, hogy minden tagállam kiegészítheti az említett okokat más olyan okokkal, amelyek lehetővé teszik a végrehajtó igazságügyi hatóság számára az európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadását, egyrészt sértené a 2002/584 kerethatározat egységes alkalmazását azáltal, hogy azt a nemzeti jogi normáktól tenné függővé, másrészt pedig megfosztaná a hatékony érvényesüléstől az e kerethatározat 1. cikkének (2) bekezdésében kimondott, az európai elfogatóparancs végrehajtására vonatkozó kötelezettséget gyakorlatilag annak lehetővé tételével, hogy minden tagállam szabadon határozza meg a végrehajtó igazságügyi hatóságai számára e kötelezettség terjedelmét. Ez az értelmezés akadályozná az említett kerethatározat által létrehozott, az elítéltek vagy gyanúsítottak átadása egyszerűsített és hatékony rendszerének megfelelő működését, következésképpen ellentétes lenne az e kerethatározat által követett, a jelen ítélet 67. pontjában felidézett célkitűzéssel.*

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésének szükségessége:

Ezen előzetes döntéshozatali kérelemre azért van szükség, mert az előterjesztő bíróság által kibocsátott európai elfogatóparancs nem jutott érvényre Románia tekintetében – ahol a szökevény menedéket talált –, és bizonyosan az Európai Unió többi tagállama tekintetében sem. Ebben az értelemben a román bíróság magyarázó jegyzetekkel ellátott határozata így rendelkezik: „*az európai elfogatóparanccsal foglalkozó román igazságügyi hatóság felkéri a nemzeti SIRENE-irodát a szükséges lépések megtételére annak érdekében, hogy a [figyelmeztető jelzés] érvényességére vonatkozó mutatót rendeljen a másik tagállam által olyan európai elfogatóparancs alapján benyújtott SIS-panaszhoz, amelynek végrehajtását a megfelelő igazságügyi hatóság megtagadta*”.

Az Európai Unió Bírósága (nagytanács) a 2023. január 31-i ítélete (ECLI:EU:C:2023:57) 140. pontjában rámutat, hogy a 2002/584 kerethatározat egyetlen rendelkezése sem zárja ki, *hogy valamely személlyel szemben több egymást követő európai elfogatóparancsot bocsássanak ki, még akkor sem, ha az e személlyel szemben kibocsátott első európai elfogatóparancs végrehajtását megtagadták.*

Ugyanezen ítélet 141. pontja azt is kimondja, hogy az újabb európai elfogatóparancs kibocsátása szükségesnek bizonyulhat, *ha a korábbi európai elfogatóparancs végrehajtását akadályozó tényezők elhárultak, vagy ha az ezen európai elfogatóparancs végrehajtását megtagadó határozat nem felelt meg az uniós jognak.*

Ezért szükséges, hogy az Európai Unió Bírósága megállapítsa, hogy a román bíróság határozata megfelel-e az uniós jognak, legalább annak érdekében, hogy a keresett vádlott ellen újabb európai elfogatóparancs legyen kiadható, amely érvényre jutna azon a területen, ahová a büntetlenül maradása érdekében menekült.

6. Az eljárás menete:

[OMISSIS]

[eljárási kérdések; a felek észrevételei az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tekintetében; az államügyész és az ügyészség támogatja az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztését; a vádlott JMTB kifogást emel ellene.]

7. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Az Európai Unióról szóló szerződés 19. cikke (3) bekezdésének b) pontja és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke értelmében az Európai Unió Bírósága részéről előzetes döntés meghozatala szükséges a következő kérdések tekintetében:

1) Amennyiben az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 4. cikke 6. pontjában az európai elfogatóparancs végrehajtása mérlegelhető megtagadásának egyik okaként az szerepel, hogy az európai elfogatóparancsot szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából bocsátották ki olyan keresett személlyel szemben, aki a végrehajtó tagállamban tartózkodik, vagy annak állampolgára vagy lakosa, és ez utóbbi tagállam vállalja, hogy a büntetést vagy a szabadságelvonással járó intézkedést saját maga hajtja végre a nemzeti jogának megfelelően:

a) **Az átadás mérlegelhető megtagadása ezen okának alkalmazása kiterjeszhető-e olyan esetekre, amelyekben a keresett személy ellen még nem hoztak jogerős határozatot?**

b) **A kiterjesztés e lehetőségének elfogadása esetén megtagadható-e az átadás azon az alapon, hogy a keresett személyt a megkeresett állam lakosának tekintik, ugyanakkor a megkeresett állam azon kötelezettségvállalása nélkül, hogy a büntetést vagy a szabadságelvonással járó intézkedést saját maga hajtja végre a nemzeti jogának megfelelően?**

2) Amennyiben az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 4. cikke 4. pontjában az európai elfogatóparancs végrehajtása mérlegelhető megtagadásának egyik okaként az szerepel, hogy a végrehajtó tagállam joga szerint a büntethetőség vagy a büntetés elévült, és a cselekmények e tagállam büntetőjoga szerint saját joghatósága alá tartoznak, **az európai elfogatóparancs végrehajtása mérlegelhető megtagadásának ezen oka kiterjeszhető-e olyan esetekre, amelyekben a cselekmények ugyan nem a végrehajtó tagállam bíróságainak joghatósága alá tartoznak, e tagállam joga azonban a büntethetőséget vagy a büntetést elévültnek tekinti?**

[OMISSIS]

[a bírák aláírása]